

Доповідь на тему: Зміни в телепросторі України після 24 лютого

Виконала: Ясінська Марина, ЖУРБ-2-19

Вступ

Війна внесла свої корективи у всі сфери нашого життя. Зокрема, під потужний вплив потрапив інфопростір. Змінилася організація телеефіру, його контент та з'явилися нові особливості у роботі журналістів.

Окремі питання, які стосуються телемовлення наразі активно вивчають *Інститут масової інформації, Детектор Медіа*. Мова йде не тільки про дослідження щодо дотримання журналістських стандартів, але й моніторинг етерів і виявлення у них певних змін.

1. Діяльність Національної рада України з питань телебачення і радіомовлення у перші дні війни

Як відомо, **Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення**- це конституційний, постійний колегіальний, наглядовий та регуляційний державний орган в галузі телерадіомовлення. Тому саме вона 24 лютого визначила основні аспекти діяльності телебачення.

Отже, було проведене онлайн-засідання в ході якого були прийняті такі рішення:

- **Мовників закликали розкодувати свій сигнал на супутнику. В результаті цього, 24 лютого ICTV, «1+1» та Суспільне заявили, що на час воєнного стану транслюватимуть незакодовану версію своїх ефірів.**
- **Мовникам дозволили тимчасово відступити від програмних концепцій. Тобто це рішення створило підставу для трансляції спільного телемарафону.**
- **Регулятор звернувся до РНБО й Міністерства закордонних справ із закликом припинити трансляцію 200 російських телеканалів на 14 супутниках. Адже вони були доступними для прийому на території України та Європи.**

Загалом засідання регулятора звелись до анулювання, переоформлення ліцензій і видачі тимчасових дозволів телеканалам.

2. Створення єдиного телемарафону

16 лютого був проведений марафон телеканалів #UAразом. Відбувалися прямі включення з міст, також гостьові студії. Тобто ідея об'єднання каналів виникла не спонтанно.

24 лютого кожен телеканал намагався вести свій спецефір. Проте наступного дня медіагрупи StarLight Media, «1+1» і «Інтер» об'єдналися на базі парламентського телеканалу «Рада». Марафон має назву «Єдині новини».

Як свідчить дослідження від «Детектор Медіа», півтора місяця марафон транслювали майже всі канали чотирьох великих комерційних медіагруп, Суспільне, а також іще чимало приватних, у тому числі регіональних телеканалів і навіть радіостанцій.

А у середині квітня ситуація змінилася. Частина каналів припинила транслювати «Єдині новини» й повернулася до розважального та пізнавального мовлення.

Низка інформаційних каналів — 5 канал, Прямий, «Еспресо», канал «24» та деякі інші — від початку робили власні ефіри, частково ретранслюючи «Єдині новини».

2.1. Ефірна сітка телеканалів у рамках єдиного телемарафону

Є загальна, усталена сітка телемарафону. Вона становить по 6 годин на кожен медіагрупу. Канал, на який припадає слот 20:00—21:00, робить підсумковий новинний випуск дня.

«Детектор медіа» часто проводить моніторинги під час яких вираховує скільки часу витратив кожен із каналів на трансляцію певного контенту. Враховують основні теми дня, новинну складову ефіру, гостьові студії та інші позиції (наявність політичного піару).

Наприклад (резюме етеру за 3 вересня):

У блоку каналу «Рада» сітка була звичайною новинною. Кожна ефірна година починалася з короткого випуску новин і продовжувалася гостьовими студіями.

Структура ефірного блоку ICTV та СТБ була звичною. Ефір був поділений на півгодинні блоки, кожний з яких складався з 15-хвилинних випусків новин і 15-хвилинних розмовних студій.

У блоці «Інтера» кожна ефірна година починалася з короткого 10-15-хвилинного випуску новин, а продовжувалася гостьовою студією. О 20-й був годинний підсумковий випуск новин.

Пропоную також коротко ознайомитися із наповненням «Єдиних новин».

2.2. Контент телемарафону

У березні та квітні канали регулярно показували: звернення Володимира Зеленського, брифінги Ірини Верещук, Дениса Шмигала, а також брифінги

Олексія Арестовича; патріотичні ролики про армію, волонтерство, аграрний фронт та звільнені міста Київщини.

Етери у травні-червні кардинально не відрізнялися наповненням. Лише варто зазначити, що з'явилося повторення новинних сюжетів, інтерв'ю і т. ін.

У липні-серпні на телеканалах з'явилися уже двогодинні повтори. Цікавим є той факт, що під час повторів на екрані не показували плашку «повтор».

Можна було помітити, що деякі телеканали не щодня з'являлися у блоці «Єдиних новин». Наприклад, 21 серпня не було блоку «Ради» в національному марафоні.

Аналіз контенту телемарафону допомагає визначити якісні показники дотримання/недотримання журналістських стандартів. Наприклад, в ході аналізу етеру за третє вересня виявили:

- 75 порушень в блоці телеканалу «Рада»; Найбільше- стандарт точності та стандарт відокремлення фактів від думок.

- 109 порушень стандартів у ефірі каналів ICTV та СТБ.

В цьому контексті варто поговорити про позицію журналістів.

3. Позиція тележурналіста в умовах війни

Пари та соло ведучі змінюють одне-одного в студії, але суть телемарафону лишається незмінною: це суб'єктивний переказ новин із періодичними включеннями гостей. Різкої критики рішень і дій влади в ефірі немає. Щоправда, у журналістів кожного телеканалу свій підхід до висвітлення інформації.

Наприклад, всім нам добре відома риторика співробітників каналу 24. Їх етер був сповнений гумором. Про події в Росії розповідали виключно як «на Росії», а російських військових згадували так: «русня», «біологічне сміття».

Щодо каналу «Рада» теж є примітка. Тетяна Гончарова обриває коментатора, коли той говорить не на тему. Вона часто висловлює особисте ставлення до тих чи інших подій.

Є й ведучі, які ведуть більш спокійно й виважено: Вадим Карп'як із ICTV, Андрій Дехтяренко із Суспільного, Марічка Падалко з «1+1». Хоча й вони часто дають особисті оцінки подіям чи фактам.

Звісно ж, кореспонденти намагаються подавати збалансовану та достовірну інформацію, проте в умовах воєнного часу зробити це не завжди вдається. Іноді від гостей-спікерів, які включаються, лунає недостовірною інформація.

4. Вплив влади

Офіційно телевізійники зазначають, що в їхню роботу ніхто не втручається й не диктує, що показувати. Стратегічно керують марафоном Міністерство культури та інформаційної політики разом із Національною радою з питань телебачення і радіомовлення.

В цьому пункті я б хотіла звернути увагу на історію про телеканали 5-й, «Прямий» та «Еспресо». Ці три інформаційні канали від початку вели власні ефіри, але були не проти отримати блок у спільному марафоні. 20 березня Рада національної безпеки і оборони зобов'язала всі телеканали з «переважно інформаційним наповненням» транслювати «Єдині новини».

Із Прямим і 5 каналом спершу вели переговори, але 4 квітня три канали зникли в цифровому ефірному телебаченні — на їхніх частотах почав мовити канал «Рада». Проте жоден орган чи посадовець не взяв відповідальність за це рішення. Склалося припущення, що причини цього рішення суто політичні, адже канали близькі до опозиційної «Європейської солідарності».

Моніторинг «Детектора медіа» відзначає окремі сюжети й інтерв'ю, які можна вважати політичним піаром. Не буває подібних матеріалів у блоках Суспільного. Ще деякі групи піарять «своїх»: наприклад, у блоці «України» щодня з'являється піар благодійного фонду Ріната Ахметова та інтерв'ю з менеджерами його підприємств.

Висновок

Як бачимо, об'єднання телеканалів принесло і якісні зміни, і породило нові виклики для медійників. На першому етапі війни події розвивалися дуже швидко і інформаційне мовлення телемарафону задовольняло потребу у оперативному поширенні інформації.

Але поступово деякі канали переходять на власне виробництво. З квітня 2022 року відновили самостійне мовлення телеканали «2+2», «СТБ» («Спецкор» і «Вікна-новини» залишилися у «Єдиних новинах»), «ОЦЕ ТБ», «Індиго TV», «НТН», «К1», «Enter-фільм», «Мега» та інші. З 22 липня 2022 року телеканали «Медіа Групи Україна» припинили власне виробництво 6-годинного слоту.

Одна із причин виходу каналів із телемарафону полягає в тому, що комерційна реклама в межах трансляції неможлива, адже всі канали показують одне й те саме. Для каналів, які не беруть участі у виробництві продуктів для телемарафону, а лише ретранслюють матеріали, це спосіб заощадити.

З одного боку, телемарафон виступає інформаційним щитом у протидії російським фейкам та пропаганді. А з іншого боку, влада під цим приводом спробує зберегти хоча б частковий вплив на телепростір.